

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36024197	IES de Cotobade	Cerdedo-Cotobade	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación en Valores Cívicos e Éticos	3º ESO	1	35

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	11
4.2. Materiais e recursos didácticos	12
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	12
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	13
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	14
6. Medidas de atención á diversidade	14
7.1. Concreción dos elementos transversais	14
7.2. Actividades complementarias	15
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	15
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	16
9. Outros apartados	16

1. Introducción

A presente programación didáctica, elaborada para a materia de Educación en Valores Cívicos e Éticos do 3º curso da ESO, ten como referencia o Decreto 156/2022, de 15 de setembro, no que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

A materia de Educación en Valores Cívicos e Éticos pretende traballar o autoconocemento e o desenvolvemento da autonomía moral do alumnado, e proporcionarlle ferramentas para o exercicio desta autonomía. Nesta materia o alumnado deberá reflexionar sobre temas relacionados con autoestima, ética, sociedade, valores, dereitos, medio ambiente e política.

A materia organízase en tres bloques que pretenden cubrir os temas relevantes para o desenvolvemento do alumnado. En primeiro lugar atópase un bloque dedicado ao autoconocemento e á autonomía moral, en segundo lugar un dedicado á reflexión sobre cuestións sociais e relacionadas cos dereitos humanos e a tolerancia, e en terceiro lugar un relacionado coa sustentabilidade. Estes bloques desenvolveranse a un nivel tanto teórico como práctico, a través de actividades adaptadas aos contidos e obxectivos de cada un deles que permitan ao alumnado coñecer cuestións éticas e cívicas relevantes na actualidade, e poñer en práctica e traballar o desenvolvemento da súa capacidade crítica para conferirlle un papel de axente activo e autónomo na súa propia formación.

Metodoloxicamente primase o diálogo e o debate como ferramenta de traballo.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Inquirir e investigar canto se refire á identidade humana e a cuestións éticas relativas ao propio proxecto vital, analizando criticamente información fiable e xerando unha actitude reflexiva respecto diso, para promover o autoconocemento e a elaboración de formulacións e xuízos morais de maneira autónoma e razoada.	2				1	1-2-3		
OBX2 - Actuar e interactuar de acordo con normas e valores cívicos e éticos, a partir do recoñecemento fundado da súa importancia para regular a vida comunitaria e a súa aplicación efectiva e xustificada en distintos contextos, para promover unha convivencia pacífica, respectuosa, democrática e comprometida co ben común.	5	3		3		1-2-3-4		1
OBX3 - Entender a natureza interconectada e inter e ecodependente das actividades humanas, mediante a identificación e a análise de problemas ecosociais de relevancia, para promover hábitos e actitudes eticamente comprometidos co logro de formas de vida sustentables.			5		2	1-2-3-4	1	
OBX4 - Mostrar unha adecuada estima de si mesmo e da contorna, recoñecendo e valorando as emocións e os sentimentos propios e alleos, para lograr unha actitude empática e coidadosa con respecto aos demais e á natureza.	1				1-2-3	1-3		3

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Quen son?	Adentrámonos naquilo que nos caracteriza como persoas e como nos relacionamos cos semellantes do noso entorno.	14	5	X		
2	Por que actúo como actúo?	A importancia de desenvolver o pensamento crítico e analizar o papel que a moral e a ética ten nas nosas accións.	20	8	X		
3	Vivir en sociedade. Vivir en democracia.	Análise das diversas formas de organización social e política, así como o fenómeno migratorio, desigualdade social, memoria democrática.	17	5		X	
4	Os dereitos humanos.	Estudo das súas características, evolución histórica ata chegar á Declaración Universal.	16	5		X	
5	As desigualdades nun mundo global.	En que consiste a globalización e as desigualdades que xera entre países e dentro deles.	16	6			X
6	Que podo facer eu?	Que podemos facer para que o mundo sexa un lugar mellor, tendo como referencia movementos, persoas activistas... Analizaremos a nosa responsabilidade.	17	6			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Quen son?	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Construír e expresar un concepto axustado de si mesmo recoñecendo as múltiples dimensións da súa natureza e personalidade, así como da dimensión cívica e moral desta, a partir da investigación e do diálogo arredor de diversas concepcións sobre a natureza humana.	Expresar de xeito oral ou por escrito que capacidades nos caracterizan como humanos e como podemos chegar a coñecernos a nós mesmos.	TI	100
CA1.2 - Identificar, xestionar e comunicar ideas, emocións, afectos e desexos con comprensión e empatía cara ás demais persoas, demostrando autoestima e compartindo un concepto adecuado do que deben ser as relacións con outras persoas, incluíndo o ámbito afectivo-sexual.	Expresar de xeito oral como son as nosas emocións, afectos, desexos cara nós mesmos e demais persoas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A ética dentro do conxunto de saberes filosóficos. - O obxecto da ética. - A aplicación da ética: a orientación para a resolución de problemas complexos sobre como actuar. - A natureza humana. - Liberdade e moralidade como características especificamente humanas. - A identidade persoal, o cruzamento de camiños entre a natureza, a crianza e o proxecto vital.

UD	Título da UD	Duración
2	Por que actúo como actúo?	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Desenvolver e demostrar autonomía moral mediante a práctica da deliberación racional, o uso de conceptos éticos e o diálogo respectuoso cos demais, arredor de distintos valores e modos de vida, así como a problemas relacionados co exercicio dos dereitos individuais, o uso responsable e seguro das redes, as condutas adictivas e o acoso escolar.	Escoller en pequenos grupos un valor moral e debatir sobre el. Expoñelo na aula e debatir no grupo de clase.	TI	100
CA1.4 - Desenvolver unha actitude de xestión equilibrada das emocións, de estima e coidado de si e das demais persoas, identificando, analizando e expresando de maneira asertiva as propias emocións e sentimentos, e recoñecendo e valorando os dos demais en distintos contextos e arredor de actividades creativas e de reflexión individual ou dialogada sobre cuestións éticas e cívicas.	Facer aportacións en pequeno grupo e no grupo de clase de xeito respectuoso e aportando información pertinente.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A educación de emocións e sentimentos. - A autoestima persoal. - A igualdade e o respecto nas relacións con outras persoas. - A educación afectivo-sexual. - Análise das accións. - Os motivos da acción: desexos e razóns.

Contidos

- A vontade como razón práctica.
- A autonomía da vontade.
- A responsabilidade das accións.
- A ética e as éticas como guías das nosas accións.
- O xuízo moral: as normas, o valor e o valioso, as virtudes, os sentimentos morais.
- Universalismo e pluralismo moral.
- Éticas da felicidade, éticas do deber, éticas da virtude.
- Ética e dereito.
- Semellanzas e diferenzas entre ética e dereito.
- O conflito lexitimidade-legalidade.
- A obxección de conciencia.
- Os dereitos individuais e os deberes cidadáns.
- O debate sobre a liberdade de expresión.
- A ética na sociedade actual.
- O problema da desinformación.
- A protección de datos e o dereito á intimidade.
- O ciberacoso e outras formas de violencia nas redes sociais.
- As condutas adictivas.

UD	Título da UD	Duración
3	Vivir en sociedade. Vivir en democracia.	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Promover e demostrar unha convivencia pacífica, respectuosa, democrática e comprometida co ben común, a partir da investigación sobre a natureza social e política do ser humano e o uso e comprensión crítica dos conceptos de lei, poder, soberanía, xustiza, Estado, democracia, memoria democrática, dignidade e dereitos humanos.	Selecciona información axeitada á hora de investigar sobre a natureza social e política do ser humano e a súa complexidade.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Fomentar o exercicio da cidadanía activa e democrática a través do coñecemento do movemento asociativo e a participación respectuosa, dialogante e construtiva en actividades de grupo que impliquen tomar decisións colectivas, planificar accións coordinadas e resolver problemas aplicando procedementos e principios cívicos, éticos e democráticos explícitos.	Escoita activa no traballo en grupo, fai aportacións persoais que amplían o coñecemento sempre dende o respecto.		
CA2.3 - Contribuír a xerar un compromiso activo co ben común a través da análise e a toma razoada e dialogante de posición arredor de cuestións éticas de actualidade como a loita contra a desigualdade e a pobreza, o dereito ao traballo, a saúde, a educación e a xustiza, así como sobre os fins e límites éticos da investigación científica.	Artella unha exposición oral no que amosa coñecementos básico arredor das cuestións ética de actualidade.		
CA2.4 - Tomar consciencia da loita por unha efectiva igualdade de xénero e do problema da violencia e explotación sobre as mulleres, a través da análise das diversas xeracións e correntes do feminismo e das medidas de prevención da desigualdade, a violencia e a discriminación por razón de xénero e orientación sexual, mostrando igualmente coñecemento dos dereitos LGTBIQ+ e recoñecendo a necesidade de respectalos.	Demostra de xeito oral ou escrito un discurso baseado no recoñecemento e necesidade de respectar os dereitos LGTBIQ+ así como a cuestión da loita por unha efectiva igualdade de xénero.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A sociedade humana: natureza e orixe. - As estruturas sociais e os grupos de pertenza. - Cooperación e altruísmo fronte a competencia e egoísmo. - A convivencia social. - As virtudes do diálogo e as normas de argumentación. - A resolución pacífica de conflitos. - A empatía cos demais. - A política. - Conceptos clave: lei, poder, soberanía, xustiza e dignidade. - Formas de Estado e tipos de goberno. - A democracia: principios, procedementos e institucións. - O Estado español como estado social e democrático de dereito. - Valores constitucionais. - A memoria democrática.

Contidos

- Os dereitos humanos.
- Referente moral da democracia e a xustiza social.
- Xeracións e historia dos dereitos humanos.
- Dereitos da infancia.
- Os dereitos económicos, sociais e culturais: o dereito ao traballo, á saúde, á educación e á xustiza.
- A igualdade de xénero.
- As diversas ondas e correntes do feminismo.
- A prevención da explotación e a violencia contra nenas e mulleres.
- A corresponsabilidade nas tarefas domésticas e de coidados.
- Os desafíos da democracia actual.
- Os códigos deontolóxicos.
- As éticas aplicadas.
- Fins e límites éticos da investigación científica. A bioética.
- O desafío da intelixencia artificial.
- As propostas transhumanistas.

UD	Título da UD	Duración
4	Os dereitos humanos.	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Contribuír activamente ao benestar social adoptando unha posición propia, explícita, informada e eticamente fundamentada sobre o valor e pertinencia dos dereitos humanos, o respecto pola diversidade etnocultural, a consideración dos bens públicos globais, a percepción do valor social dos impostos.	Coñece e expón de xeito escrito cales son os Dereitos Humanos e a súa importancia para o benestar social.		
CA2.6 - Contribuír á consecución dun mundo máis xusto e pacífico a través da análise e recoñecemento da historia democrática do noso país e das funcións do estado de dereito e as súas institucións, os organismos internacionais, as asociacións civís e os corpos e forzas de seguridade do Estado, no seu empeño por lograr a paz e a seguridade integral, atender as vítimas da violencia e promover a solidariedade e cooperación entre as persoas e os pobos.	Coñece e expón oralmente os organismos, institucións así como activistas que traballan para contribuír á consecución dun mundo máis xusto e pacífico.	TI	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A participación democrática: ser cidadáns. - Outras formas de participación social: o asociacionismo e o voluntariado. - A procura da xustiza social. - A desigualdade económica e a loita contra a pobreza. - Globalización económica e bens públicos globais. - O comercio xusto. - O valor social dos impostos. - A sociedade e a cidadanía plural. - O interculturalismo. - A inclusión social e o respecto pola diversidade e as identidades étnico-culturais e de xénero. - Os dereitos LGTBIQ+. - A convivencia pacífica e segura. - A guerra, o terrorismo e outras formas de violencia política. - A atención ás vítimas da violencia. - Accións individuais e colectivas en favor da paz. - A contribución do Estado e os organismos internacionais á paz, á seguridade integral e á cooperación. - O dereito internacional e a cidadanía global. - As forzas armadas e a defensa ao servizo da paz. - O papel das ONG e das ONGD na loita pola paz.

UD	Título da UD	Duración
5	As desigualdades nun mundo global.	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Describir as relacións históricas de interconexión, interdependencia e ecodpendencia entre as nosas vidas e a contorna a partir da análise das causas e consecuencias dos máis graves problemas ecosociais que nos afectan.	Entende e nomea as causas e consecuencias máis graves dos problemas ecosociais.	TI	100
CA3.4 - Desenvolver unha actitude de xestión equilibrada das emocións, de estima e coidado de si mesmo e dos outros, identificando, analizando e expresando de maneira asertiva as propias emocións e sentimentos, e recoñecendo e valorando os dos demais en distintos contextos e arredor de actividades creativas e de reflexión individual ou dialogada sobre cuestións éticas e cívicas.	Á hora de intervir na aula, axúdase dos comentarios e aportacións das compañeiros e compañeiros á hora de enriquecer as súas intervencións.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Vida responsable co contorno e protección do medio ambiente. - Percorrido crítico sobre as diferentes formas de relación do ser humano coa natureza ao longo da historia e a pegada ecolóxica das accións humanas no planeta. - Empatía e responsabilidade co contorno: interdependencia, interconexión e ecodpendencia. - A protección do medio ambiente e os dereitos para coa natureza: dereitos humanos de terceira xeración. - Protección e dereitos dos animais. - Valores éticos e democráticos como fundamento para unha conduta empática e respectuosa cara aos animais. - O ser humano como animal político: dereitos humanos da solidariedade para unha conduta cos animais baseada en dereitos.

UD	Título da UD	Duración
6	Que podo facer eu?	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Valorar distintas formulacións científicas, políticas e éticas coas que afrontar a emerxencia climática e a crise ambiental a través da exposición e o debate argumental arredor destas.	Realiza un traballo escrito sobre as diferentes formulacións científicas, políticas e éticas que afrontan a emerxencia climática.	TI	100
CA3.3 - Promover estilos de vida eticamente comprometidos co logro dun desenvolvemento sustentable, contribuíndo por si mesmo e na súa contorna ao tratamento preventivo dos residuos, a xestión sustentable dos recursos, a mobilidade segura, sustentable e saudable, o comercio xusto, o consumo responsable, o coidado do patrimonio natural, o respecto pola diversidade etnocultural, e o coidado e protección dos animais.	Plantexar e realizar alomenos unha acción que contribúa a mellorar o desenvolvemento sustentable no seu propio centro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Consumo responsable para unha vida sustentable no planeta. - Os límites do planeta e o esgotamento dos recursos. - Obxectivos do desenvolvemento sustentable: axenda cara a 2030 para un planeta sustentable. - Economía sustentable e ecolóxica na globalización, e nova lóxica do crecemento: economía circular e economía azul. - Hábitos para unha xestión adecuada dos recursos e tratamento preventivo dos residuos. A mobilidade segura, saudable e sustentable. - Consumo responsable e soberanía alimentaria. - Propostas científicas e ético-políticas arredor dos problemas ecosociais. - Xustiza ecolóxica. - Ética medioambiental: ecocentrismo, biocentrismo e extensionismo. - Ecofeminismo e ética do coidado.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía é o conxunto de estratexias, procedementos e accións planificadas polo profesorado de xeito consciente e reflexivo para posibilitar a aprendizaxe e o logro de obxectivos por parte do alumnado. Na materia de Educación en Valores Cívicos e Éticos preténdese seguir unha serie de principios metodolóxicos usando estratexias que permitan traballalos nas diferentes unidades didácticas.

Principios metodolóxicos: a metodoloxía debe ter en conta os diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado, e favorecer a capacidade dos alumnos e alumnas para aprender por si mesmos, ademais de favorecer o pensamento autónomo e o uso de distintas técnicas de investigación. Tamén é importante escoller unha metodoloxía que permita unha aprendizaxe significativa, baseada en coñecementos previos e que permita relacionar os novos contidos con outros, construindo redes sólidas entre conceptos. Ademais está a aplicabilidade dos contidos: achegar os contidos a situacións reais e cercanas á realidade do alumnado (especialmente posible con temas relacionados con autoestima, ética, democracia e sustentabilidade), así como relacionar os contidos cos distintos campos de interese que amose o alumnado. Por outro lado interesa propiciar unha aprendizaxe activa e práctica, na que o alumnado é o que realiza diferentes tarefas que o levan á aprendizaxe, e permite acadar un coñecemento sólido e adquirilo de xeito cada vez máis autónomo. O proceso de ensinanza-aprendizaxe desta materia non se limita a coñecementos teóricos, senón que ten en conta que para acadar unha formación integral do alumnado este ten que adquirir competencias como a capacidade crítica, o traballo autónomo, a toma de decisións e o desenvolvemento de valores como a igualdade, a solidariedade e a convivencia, imprescindibles para o seu posterior desenvolvemento na sociedade na que viven.

Respecto ás estratexias metodolóxicas, mesturaranse distintas segundo os momentos e necesidades na aula. A metodoloxía expositiva estará presente na materia, pero combinada con outras estratexias e sen ter o protagonismo. Nesta materia ten especial importancia o desenvolvemento da capacidade crítica e competencias como a expresión oral e escrita, polo que a realización de diferentes tipos de actividades na aula terá máis peso que a explicación teórica por parte do profesorado.

Educación en Valores Cívicos e Éticos non é unha materia que consista na acumulación de ideas, senón na reflexión crítica dos contidos do currículo e a relación destes con sucesos contemporáneos relevantes. As actividades da materia estarán orientadas a este fin: que o alumnado sexa quen de argumentar de xeito autónomo e crítico, poñendo en práctica os coñecementos adquiridos e competencias traballadas. As diferentes actividades estarán deseñadas para que o alumnado poida desenvolver a súa capacidade crítica e creatividade, usando distintas ferramentas para a investigación e a exposición. Neste sentido, farase fincapé no uso das tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Preténdese especialmente que a metodoloxía sexa activa e motivadora, e que teña ao alumnado como protagonista. Para isto tratarase de conectar os intereses dos alumnos e alumnas cos exemplos de cine e literatura e demais posibles intereses do alumnado que se introduzan nas distintas unidades didácticas, de forma que se vexan involucrados na toma de decisións sobre o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Distintos tipos de actividades:

Actividades introdutorias: actividades que introduzan o contido e permitan poñelo en relación con outros coñecementos previos do alumnado (sesións de preguntas curtas ao inicio dunha unidade didáctica, facer un resumo da clase anterior para introducir o contido dunha sesión, conexión dun tema cun suceso de actualidade). A avaliación inicial permite orientar o proceso de ensinanza aprendizaxe e adiantar os contidos que serán relevantes ao longo do curso.

Actividades de desenvolvemento: explicacións do contido de cada unidade, realización de actividades prácticas e conexión dos temas con sucesos de actualidade, analizando de forma crítica a partir dos contidos da materia. As actividades propostas serán de diferente natureza en relación coas necesidades dos contidos, coa intención de que o alumnado vaia realizando unha variedade delas que lle permitan traballar con distintos recursos e ir conectado os contidos con temas de interese para eles e elas.

Actividades de síntese: poden ser dende a elaboración de esquemas e mapas conceptuais, realización de test de autoavaliación, visionado de material audiovisual, ou realizar cuestionarios ou xogos co contido das unidades.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
UDs elaboradas polo docente da materia
Aula virtual da materia
Fichas de actividades de reforzo, ampliación e consolidación
Películas, series, curtametraxes e documentais
Noticias e reportaxes de actualidade extraídas de diferentes medios de comunicación
Caderno da materia.

As unidades didácticas deseñadas polo profesor serán a base para que o alumnado poida desenvolver o seu traballo e así fomentar unha aprendizaxe autónoma.

O alumnado disporá na Aula virtual da materia, tanto das unidades como o restante material de reforzo, ampliación e consolidación.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial é un instrumento de utilidade para comprobar con que coñecementos previos conta o alumnado en relación cos contidos da materia, e serve para orientar o proceso de ensinanza aprendizaxe, axudando a fixar un punto de partida, o nivel co que conta o alumnado, e os contidos nos que será necesario prestar especial atención ao longo do curso. A avaliación inicial de Educación en Valores Cívicos e Éticos consistirá nunha serie de cuestións introdutorias e xerais relacionadas cos contidos de cada un dos bloques da materia, que será realizada por escrito durante as primeiras horas lectivas da materia. Usarase logo como guía para as seguintes sesións.

Proposta de avaliación inicial para realizar nas primeiras sesións da materia de Educación en Valores Cívicos e Éticos:

Bloque 1: autoconhecimento e autonomía moral.

Que rasgo dirías que diferencia ao ser humano doutros animais? Como defines autoestima?

A nosa personalidade: ven dada de serie ou podemos decidir sobre ela? Cres que o carácter dunha persoa pode modificarse?

Que elementos consideras importantes para definir a personalidade?

Bloque 2: ética e dereitos humanos

Indica se os seguintes exemplos son normas morais ou legais.

- a) Non facer lume no monte en verán
  - b) Querer ser unha persoa sincera
  - c) Respetar aos outros
  - d) Levar posto o cinturón de seguridade cando se vai no coche
  - e) Non fumar no interior dos bares
  - f) Ceder o sitio no transporte público a alguén que o necesite máis
- Cal cres que é a diferenza entre unha norma moral e unha legal?
 Cres que todo o que é legal é moral tamén? Pon un exemplo.
 Debemos respectar todas as leis e costumes de todos os países por igual? Por que?
 Cres que no noso país hai verdadeira democracia? Xustifica a resposta

Bloque 3: sustentabilidade

Vivimos nun mundo globalizado. Saberías definir o que iso significa?

Consideras que ti, como individuo, tes un papel importante na loita contra o cambio climático? Podemos e debemos facer algo a nivel persoal?

Hai algún caso no que sexa xustificable experimentar en animais? Xustifica a resposta.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	14	20	17	16	16	17	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

Ao final de cada avaliación teranse en conta:

1. Os traballos, individuais ou grupais, que se propoñan que se avaliarán como proba escrita ou taboa de indicadores suporán un 80% na cualificación. Poderán realizarse varias por trimestre e a súa puntuación será acumulativa.
2. As intervencións orais baseadas nunha argumentación clara, coherente, respectuosa das ideas, así como a implicación baseado no esforzo persoal á hora da responsabilidade co traballo diario da materia e, no caso de realizarse, a exposición oral dos traballos suporá un 20%.

Á nota de cada avaliación aplicaráselle as seguintes regras de redondeo: (1) Ao enteiro superior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa igual ou superior a 7 (un 4.7 ou un 4.8 redondéanse ao 5). (2) Ao enteiro inferior máis próximo no caso de que a cifra das décimas sexa inferior a 7 (un 4.6 ou un 4.5 redondéanse ao 4).

A nota da avaliación final consistirá na nota media das tres avaliacións.

Criterios de recuperación:

Cunha avaliación continua e progresiva, íranse aplicando medidas de recuperacións en cada avaliación para facer un seguimento exhaustivo das dificultades que presente o alumnado. Polo tanto, deberanse realizar, nas datas fixadas pola profesora, con novas indicacións aqueles traballos que non acaden un mínimo dun 5 e que sirvan deste xeito para recuperar as partes suspensas da materia.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Terase en conta o Plan de Reforzo (artigo 51 da Orde do 8 de Setembro 2021 de atención á diversidade). O plan deberá ser elaborado polo profesorado que imparte a materia baixo directrices do departamento co coñecemento da titora ou titor.

O plan deberá ter como referentes os obxectivos da materia e adquisición de competencias.

Realizaráselle ao alumnado unha proposta de traballo completo e individualizada na que se desenvolvan os criterios mínimos exisibles en cada unidade didáctica.

Está proposta será resultado dun seguimento individualizado que se fará do alumnado revisando os traballos entregados por trimestre para poder asignar un novo traballo final.

6. Medidas de atención á diversidade

Para o alumnado con Necesidades Específicas de Apoio Educativo proporánse medidas de reforzo adaptadas e individualizadas mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementario, seguindo os protocolos establecidos. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual.

No caso do alumnado que permaneza un ano máis no mesmo curso debemos ter en conta o plan específico personalizado que desenvolve o artigo 52 da Orde do 8 de setembro de 2021 de atención á diversidade.

Por outra banda, tamén están previstas actividades de ampliación para aquel alumnado que presente un maior ritmo de aprendizaxe. Tratarase de actividades motivadoras, que en todo caso vaian máis aló dos xa afianzados mínimos da materia e que supoñan un maior desafío na busca de información, así como a interrelación dos diferentes contidos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - ET.1 Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - ET.2 Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - ET.3 Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X
ET.4 - ET.4 Fomento da creatividade e espírito crítico	X	X	X	X	X	X
ET.5 - ET. 5 Orientación da conduta cara valores democráticos e éticos	X	X	X	X	X	X
ET.6 - ET. 6 Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.7 - ET. 7 Emprendemento social	X	X	X	X	X	X
ET.8 - ET. 8 Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X
ET.9 - ET. 9 Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X

Observacións:

No ambiente da aula, e en todas as tarefas da materia:

- Fomentaranse de maneira transversal a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.
- Promoverase a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

Como noutras materias do Departamento de Filosofía, tanto os contidos como os instrumentos propios da disciplina, son especialmente axeitados para traballar as liñas trasversais do curriculum.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Asistencia a charlas e actividades (Down Pontevedra, Cruz Vermella, Quérote +)	Asistiremos a diversas conferencias que vaian xurdindo ao longo do curso e que teñan relación coa temática tratada	X	X	X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.
Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas.
O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.
Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.
Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación.
Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.
Adecuación do desenvolvemento dos contidos ao ritmo de aprendizaxe do alumno.
Metodoloxía empregada
Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar
Incorpóranse as TIC ao proceso de ensino-aprendizaxe.

Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Adecuación da secuencia de traballo na aula.
Adecuación dos materiais didácticos utilizados.
Combínase o traballo individual e en equipo.
Medidas de atención á diversidade
Adopción de medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con atención á diversidade.

Descrición:

Cada indicador valorarase nunha escala do 1 ao 4, indicando o 1 a menor consecución e o 4 a maior. Os resultado desta avaliación recolleranse na memoria final de curso e poñerase en coñecemento na reunión do Departamento para poder incorporar melloras en vindeiros cursos.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Ao longo do curso farase un seguimento da programación para poder ir valorando a aplicación da mesma na aula. Estes seguimentos faranse de xeito individual e poñeranse en común nas reunións de departamento. Neste seguimento terase en conta:

1. Se as sesión prevista por UD foron as suficientes, así como as datas de inicio de final de cada UD.
2. O grao de cumprimento do desenvolvemento das UD.
3. Propostas de mellora.
4. Concreción das propostas de mellora para materializar en cursos vindeiros.

9. Outros apartados